

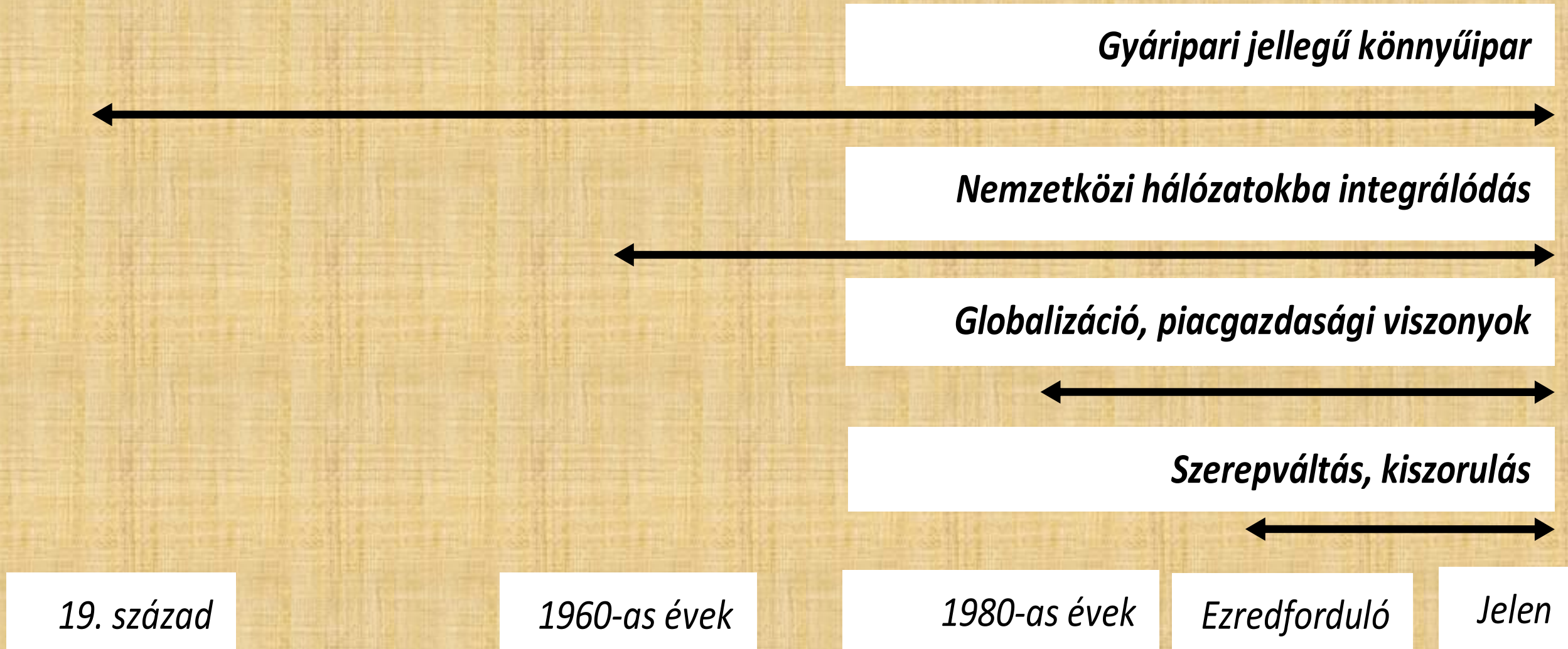
***Sustainable Textile and Leather Forum Budapest
Könnyűipari Szakmai Nap, Corvin Hotel Budapest, 2019. december 3.***

***Felértékelődő periféria?
A TCLF szektor változó földrajza
Magyarországon***

Molnár Ernő

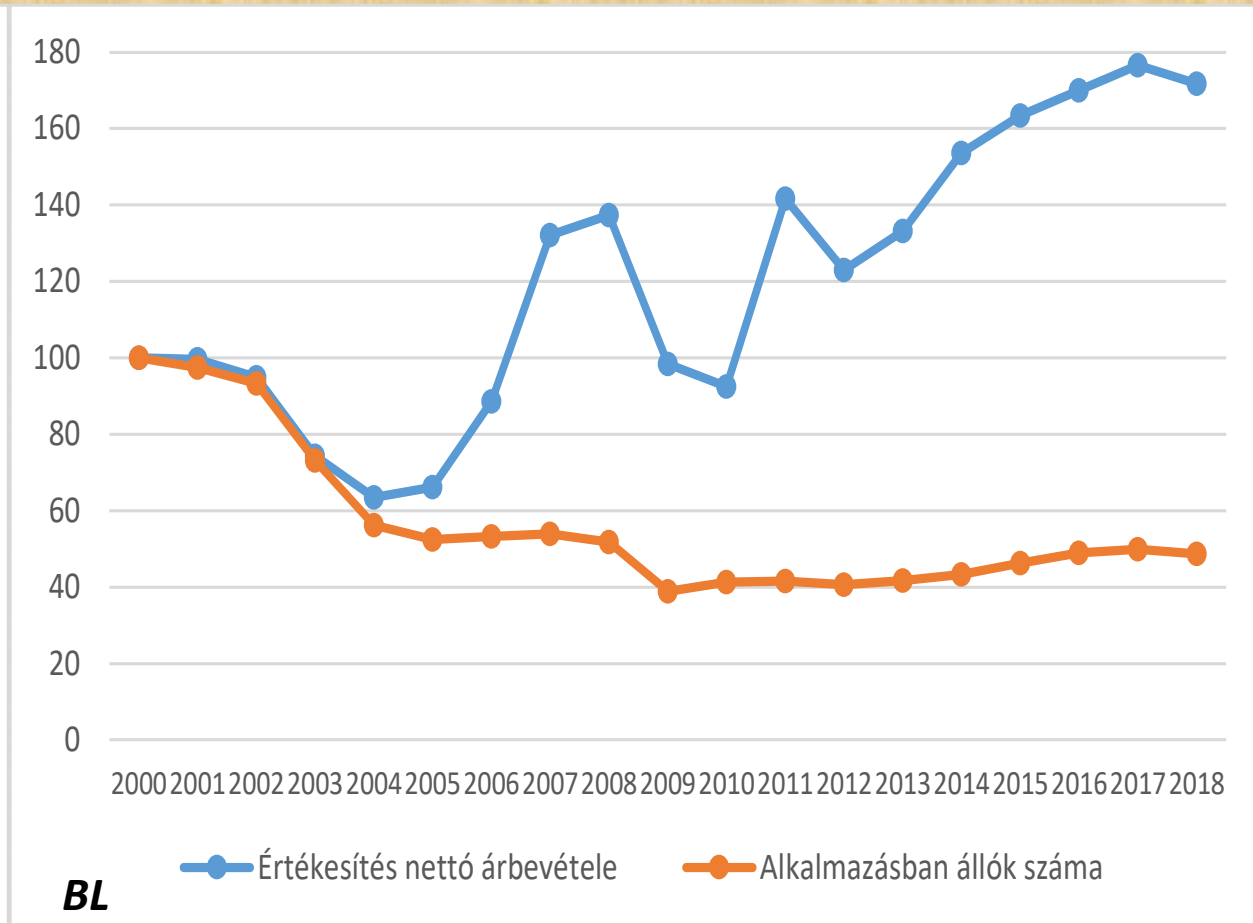
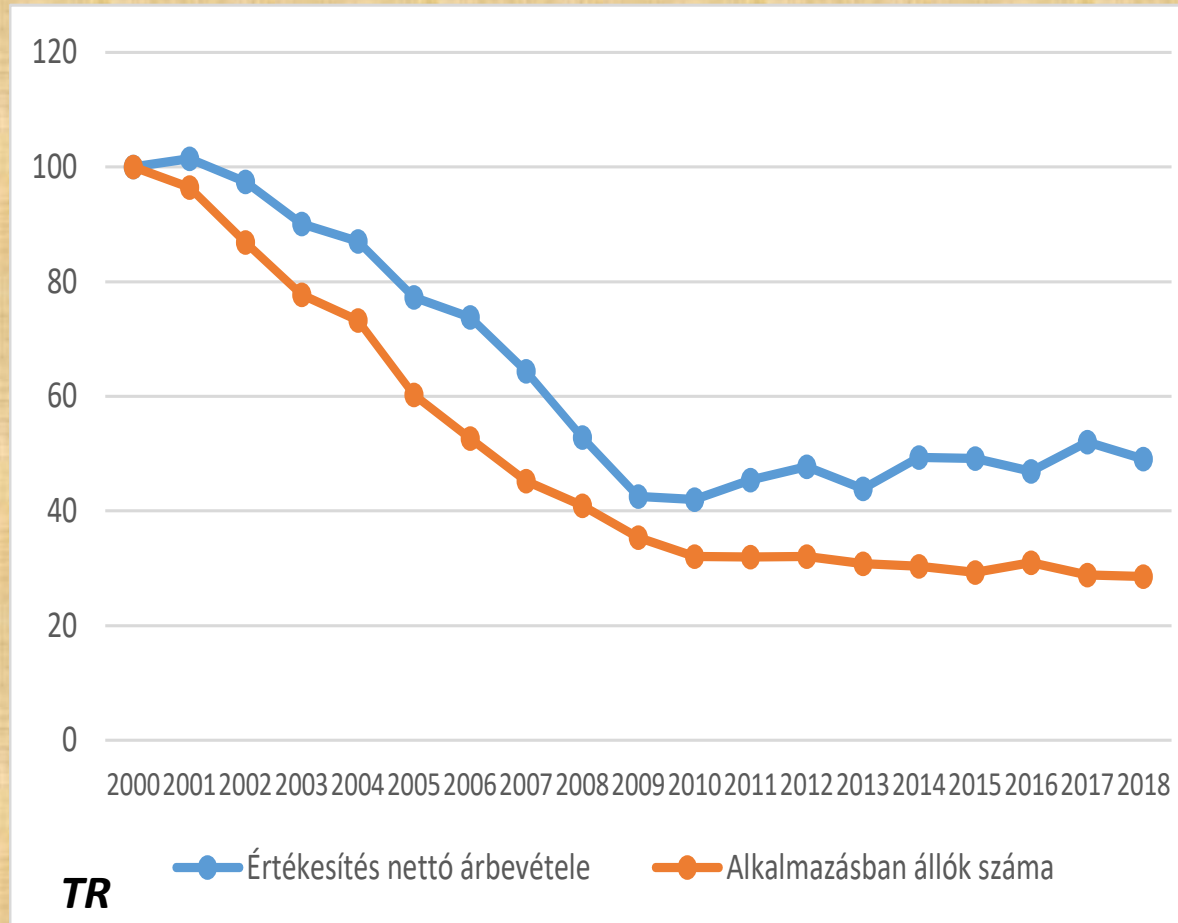
Debreceni Egyetem Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék

Egy korszakolási kísérlet...

A magyar könnyűipar fejlődésének főbb korszakai; forrás: saját szerkesztés

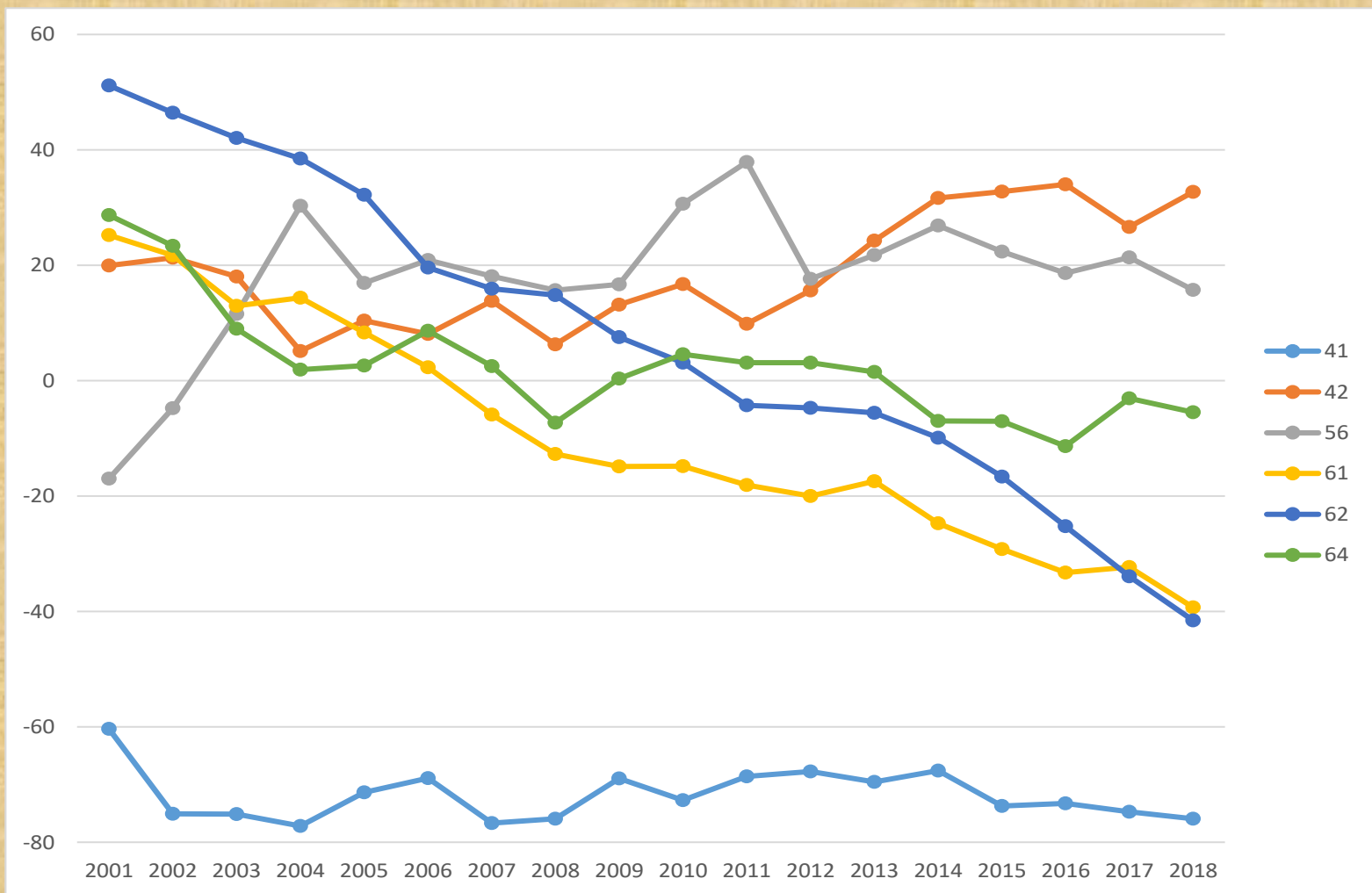
A magyar TCLF szektor ezredforduló utáni dinamikája

A textil- és ruházati ipar, illetve a bőr- és cipőipar dinamikája a nettó árbevétel volumenindexei és az alkalmazásban állók száma alapján, a 2000. évi érték százalékában

forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Mit mutatnak a külkereskedelmi adatok?

Különböző könnyűipari termékcsoporthoz tartozó külkereskedelmi mérlege (a teljes export és import forgalom %-ában); forrás: Nemzetközi Kereskedelmi Központ

41. Nyersbőr (szőrme kivételével) és kikészített bőr;

42. Bőrárak; nyerges- és szíjgyártóárak; utazási cikkek, kézitáskák és hasonló tartók; állati bélből készült árak;

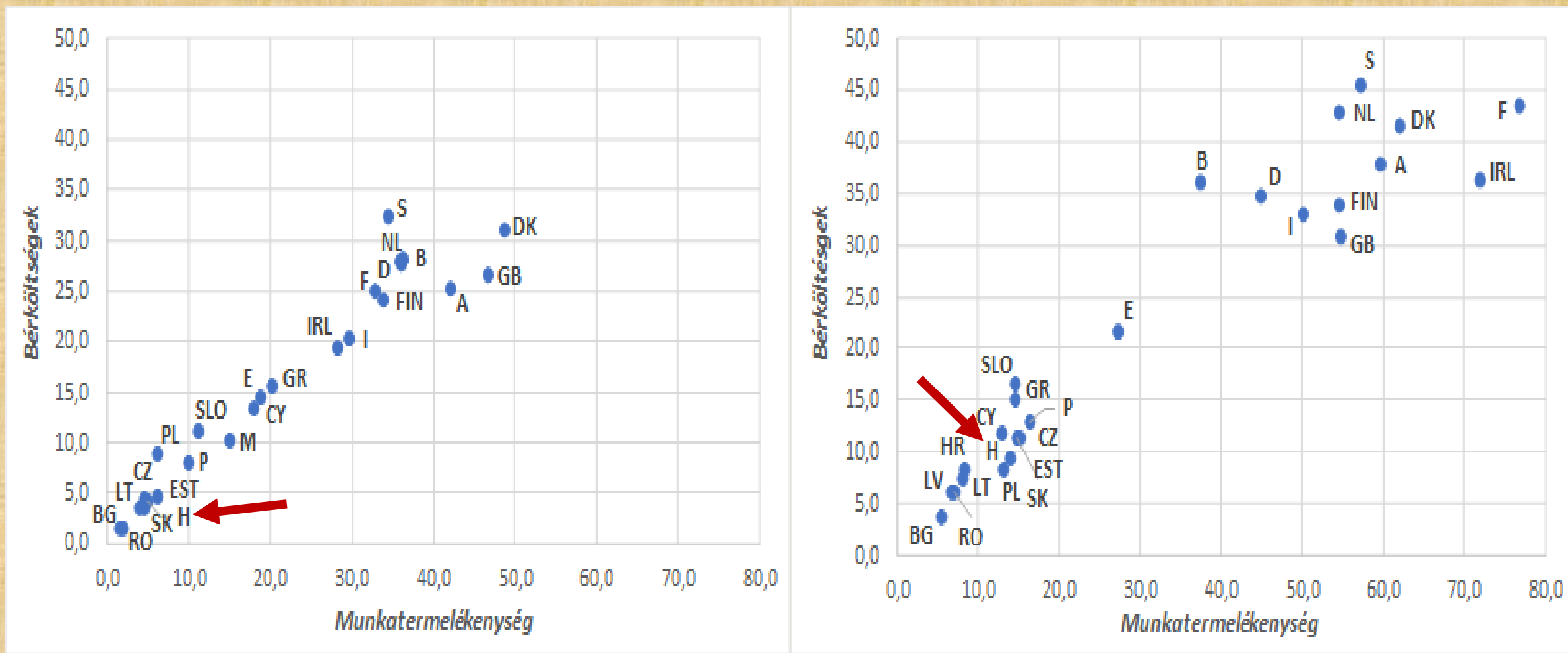
56. Vatta, nemez és nem szőtt textília; különleges fonalak; zsineg, kötel és hajókötel és ezekből készült árak;

61. Kötött vagy hurkolt ruházati cikkek, kellékek és tartozékok;

62. Ruházati cikkek, kellékek és tartozékok, a kötött vagy hurkolt árak kivételével;

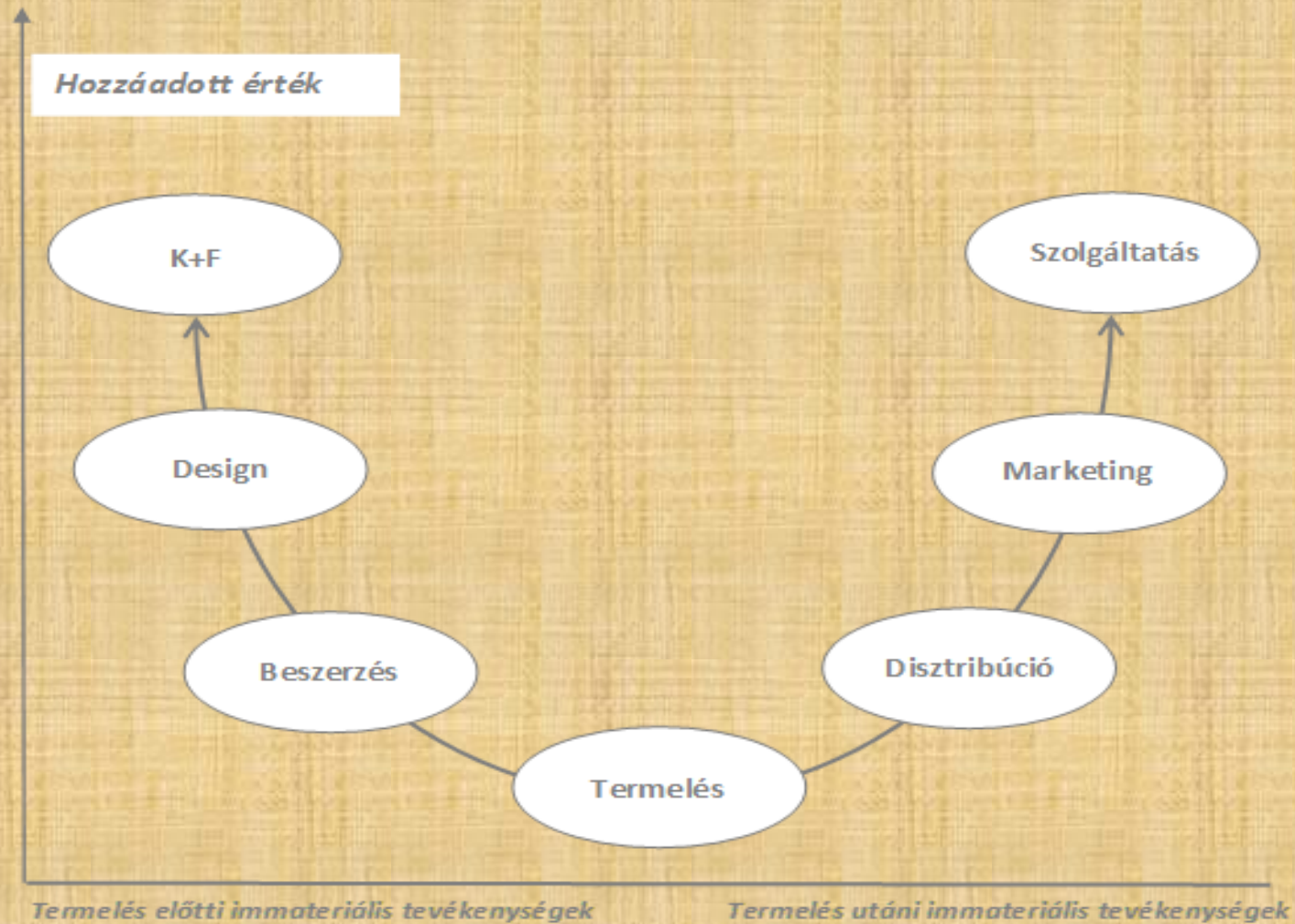
64. Lábbeli, lábszárvédő és hasonló árak; ezek részei;

Európai viszonylatban mérsékelt feljebb lépés

Egy alkalmazottra jutó átlagos bérköltség és munkatermelékenység az EU országainak bőr- és cipőiparában (2000, 2016, ezer euró); forrás: EUROSTAT

A funkcionális feljebb lépés potenciális irányai

*A hozzáadott érték-görbe a ruházati ipar értékláncaiban;
forrás: Fernandez-Stark, K. et al 2011 alapján saját szerkesztés*

Miért (is) nehéz megragadni a feljebb lépést?

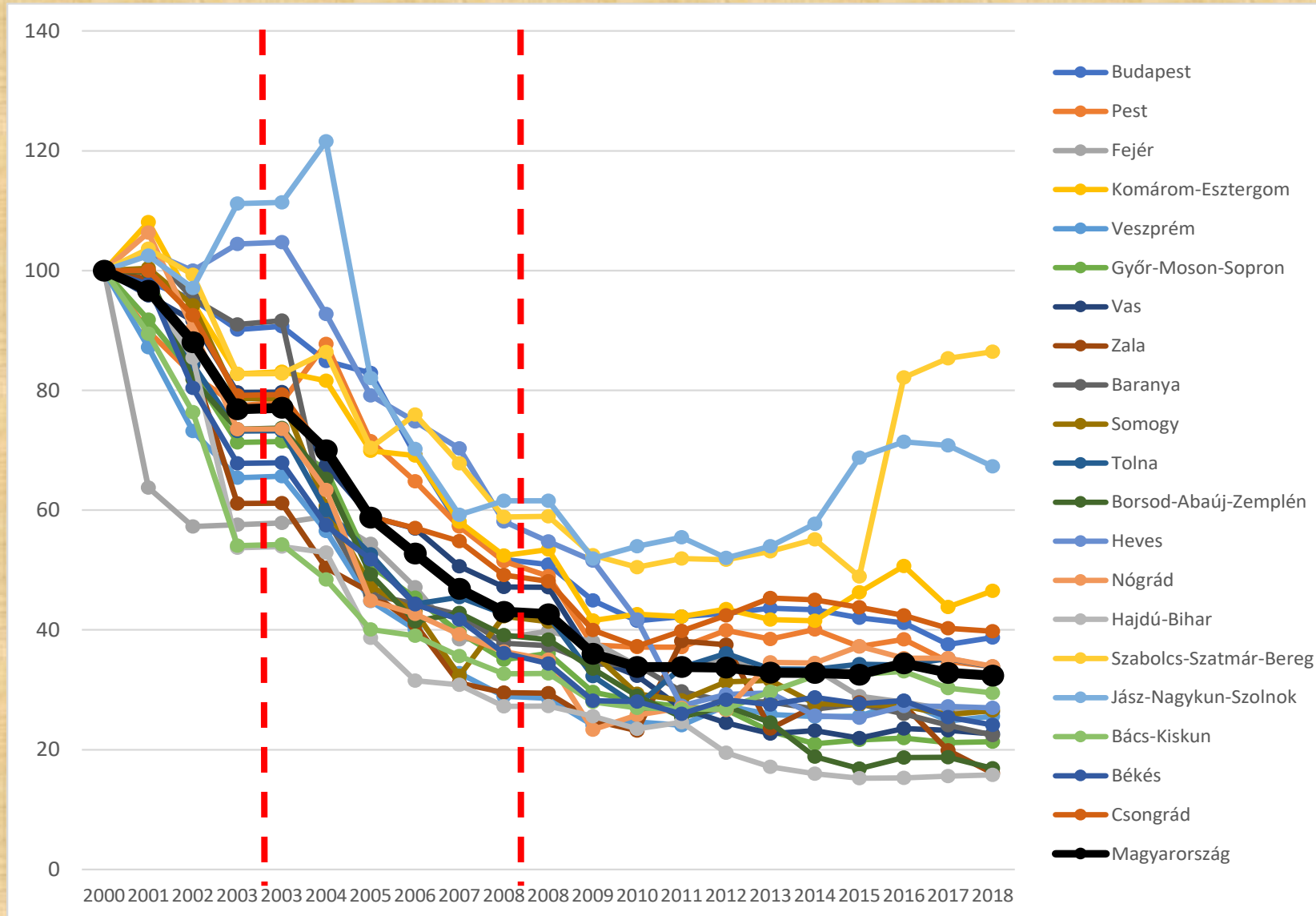
Márkanév	Cégnév	Fő tevékenység
Devergo	Flas Kft.	4771. Ruházat kiskereskedelem
Sugarbird	Sugarbird Kft.	1413. Felsőruházat gyártása
Mayo Chix	Mayo Chix Magyarország Kft.	1413. Felsőruházat gyártása
Tisza Cipő	Clash Kft.	4772. Lábbeli-, bőráru-kiskereskedelem
Heavy Tools	HT-Sport Kft.	4618. Egyéb termék ügynöki nagykereskedelme
Retro Jeans	Retro Jeans Kft.	4771. Ruházat kiskereskedelem
Philosophy of Sherpa	Overland Lifestyles Kft.	4642. Ruházat, lábbeli nagykereskedelme
Fundango	Marosport Kft.	4642. Ruházat, lábbeli nagykereskedelme
Griff Gentlemen's	Tirgal Zrt.	4771. Ruházat kiskereskedelem
Roland Divatház	Roland-Divatház Zrt.	4771. Ruházat kiskereskedelem
Budmil	Budmil Zrt.	4771. Ruházat kiskereskedelem
Art'z Modell	Art'z Modell Kft.	4771. Ruházat kiskereskedelem

Forrás: <http://www.origo.hu/itthon/20130807-a-magyar-divat-is-bangladesbol-jon-sweatshopok-a-magyar-ruhaipar-hattereben.html> + Creditreform Céginformáció

Márkanév	Termék típusa	Tulajdonos ágazati besorolása
AGNESKOVACS	Női / férfi kézi, váll- és hátitáskák, kiegészítők	1512. Táskafélék, szíjzat gyártása
Attila Cipő	Kézzel varrott egyedi férficipő	4772. Lábbeli-, bőr- és kiskereskedelem
Batz	Női / férfi kényelmi papucs, szandál, cipő	1520. Lábbeligyártás
Ben-Ross	Női divatcipő	1520. Lábbeligyártás
Ducsai.Leather.Goods	Bőr táskák, kiegészítők	7410. Divat-, formatervezés
ELIT Cipő	Női / férfi ortopéd cipő, gyógycipő, kényelmi cipő	3250. Orvosi eszköz gyártása
G&T	Női / férfi sportos utcai cipő	1520. Lábbeligyártás
Healthy Line Pedikomfort	Női kényelmi papucs, klumpa, szandál, cipő, csizma	1520. Lábbeligyártás
Mandragora	Kézzel készített női cipők	8690. Egyéb humán-egészségügyi ellátás
Rozsnyai	Kézzel varrott egyedi férficipő	1520. Lábbeligyártás
Szamos Kölyök	Gyermekecipő	1520. Lábbeligyártás
Tisza Cipő	Női / férfi sportos utcai cipő	4772. Lábbeli-, bőr- és kiskereskedelem

Néhány hazai bőrtermék- és lábbeli márka jellemzői; forrás: saját gyűjtés

Térben differenciált zsugorodás

**Jelentős TCLF szektor, de
átlag alatti zsugorodás:**

1. SZSZB: 86%

2. JNSZ: 67%

3. CS: 40%

4. BP: 39%

Abszolút növekedés:

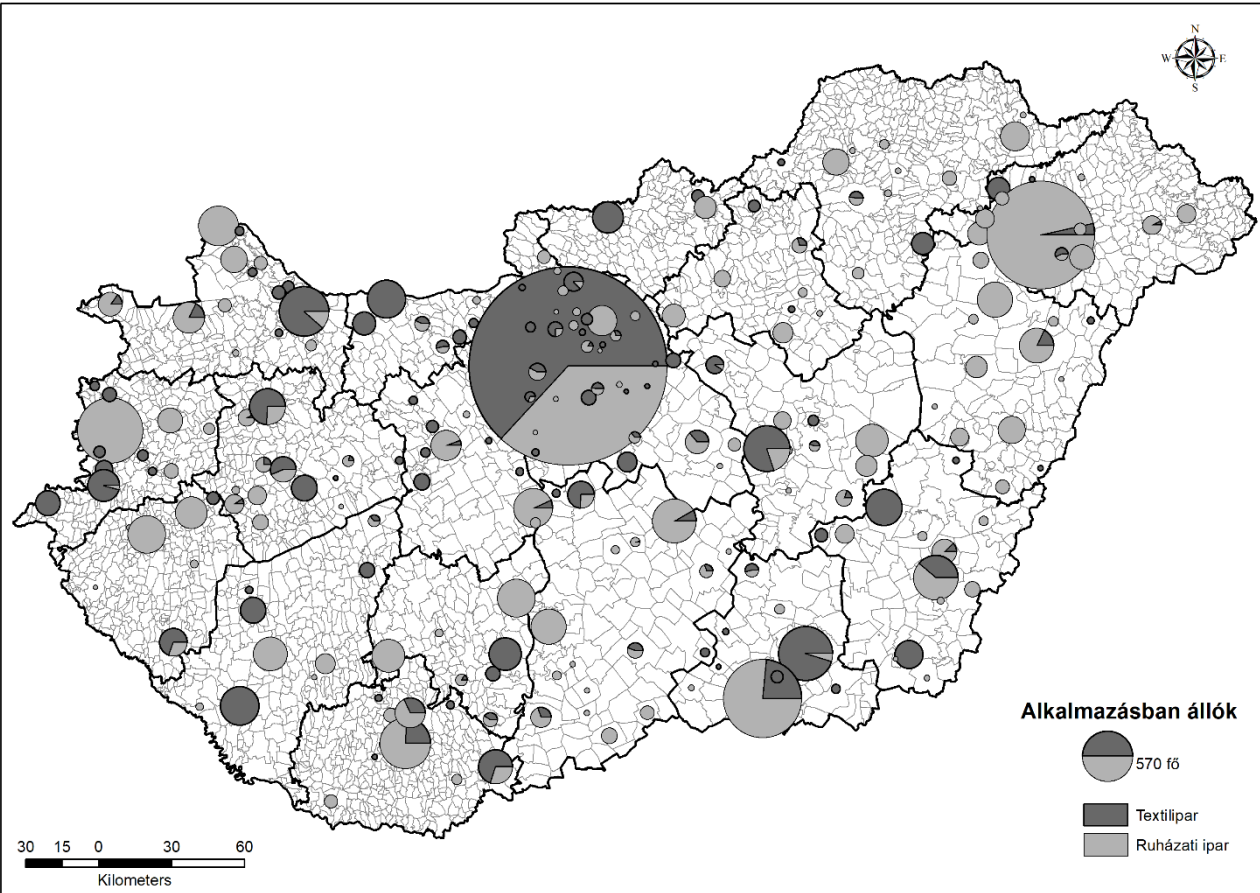
1. SZSZB: +2306 fő (2015)

2. JNSZ: +952 fő (2009)

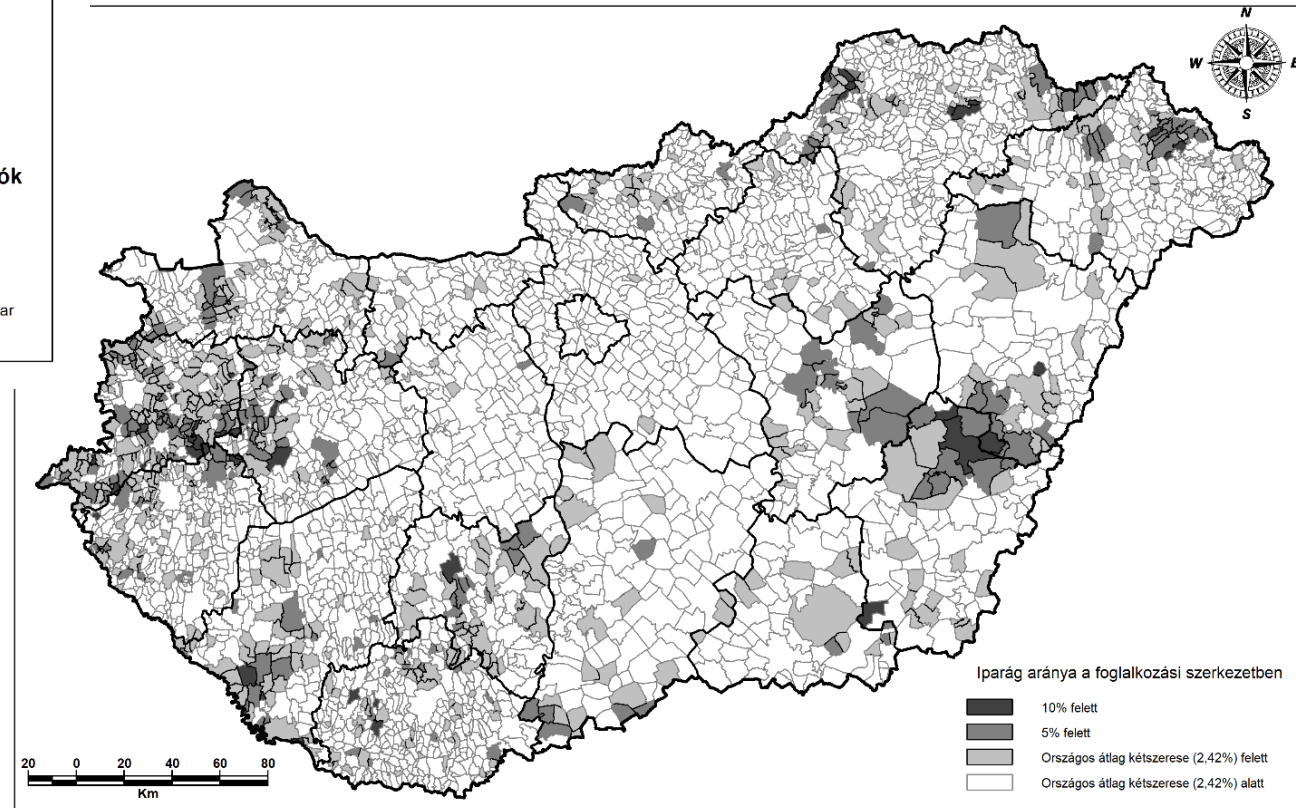
3. TO: +440 fő (2010)

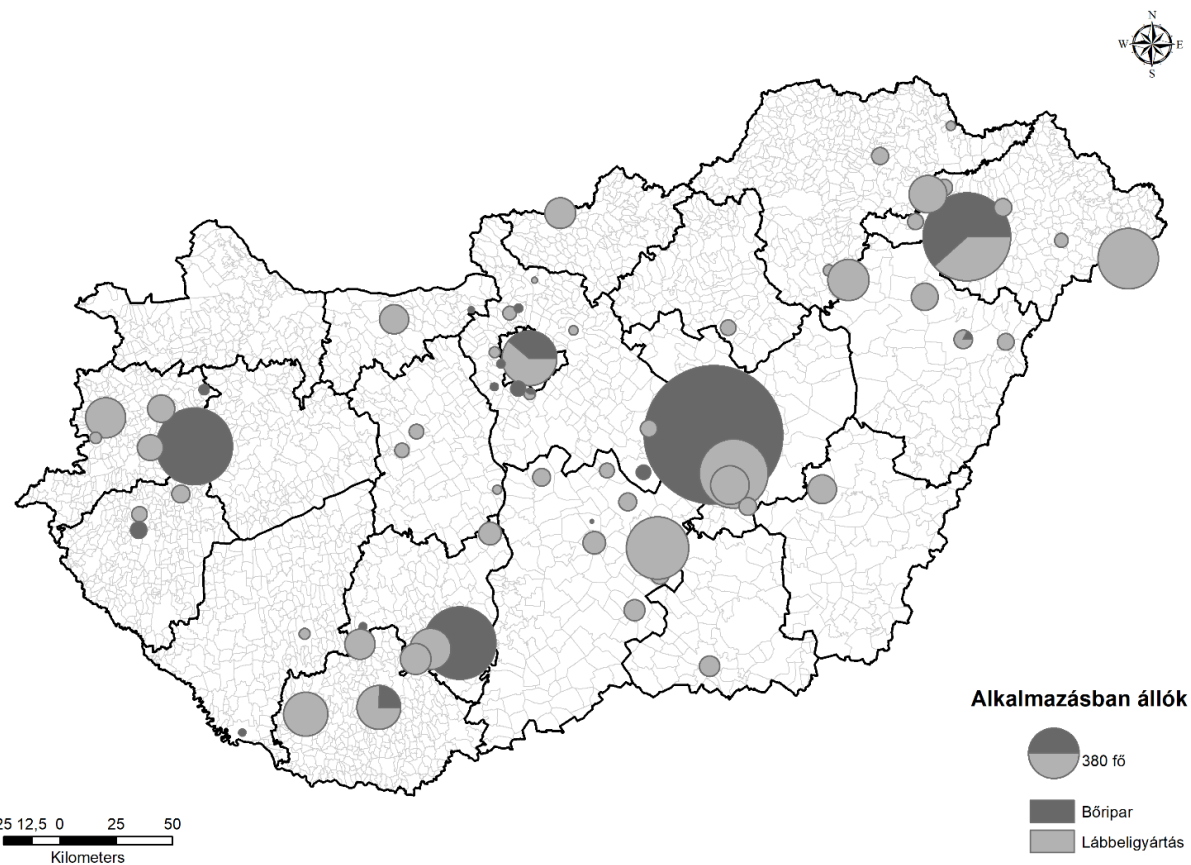
4. BP: +249 fő (2017)

*A textil- és ruházati ipar térbelisége a legalább 5 fős vállalkozások székhely szerinti foglalkoztatási adatai alapján;
forrás: Creditreform Céginformáció 2017*

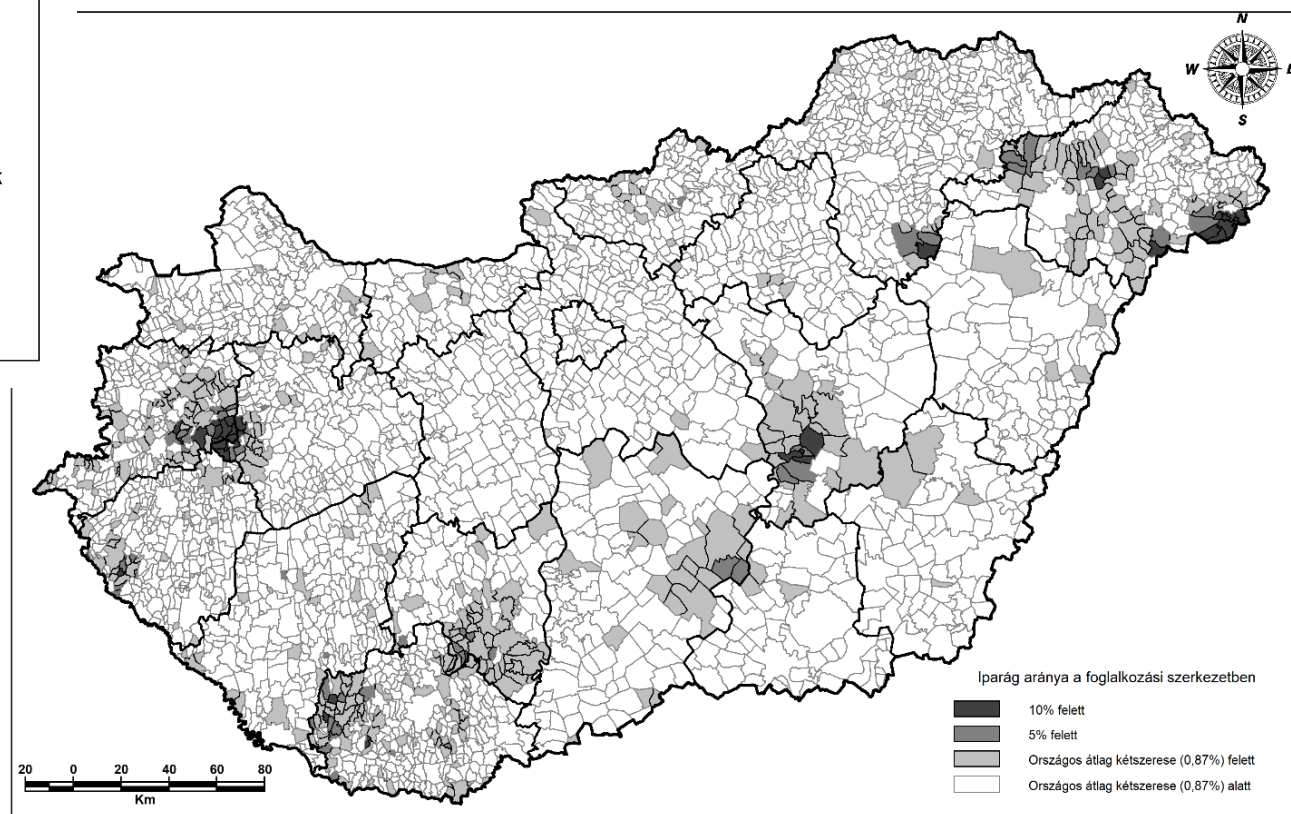
A textil- és ruházati ipar térbelisége a helyi foglalkozási szerkezetben játszott szerepe alapján; forrás: KSH Népszámlálás 2011

A bőr- és cipőipar térbelisége a legalább 5 fős vállalkozások székhely szerinti foglalkoztatási adatai alapján; forrás: Creditreform Céginformáció 2017

A bőr- és cipőipar térbelisége a helyi foglalkozási szerkezetben játszott szerepe alapján; forrás: KSH Népszámlálás 2011

Kettős területi tendenciák a bőr- és cipőiparban?

	BP	Fejlett járások	Közepesen fejlett járások	Fejletlen járások	Összesen
Mikro- és kisvállalkozások (1998)	26	45	15	14	100
Mikro- és kisvállalkozások (2013)	22	51	12	15	100
Közép- és nagyvállalatok (1998)	11	47	27	16	100
Közép- és nagyvállalatok (2013)	0	47	31	22	100
Összes vállalkozás (1998)	21	46	19	15	100
Összes vállalkozás (2013)	16	50	17	17	100

*Bőr- és cipőipari cégek
megoszlása (1998, 2013),
fejlettség alapján kialakított
járáskategóriák szerint;
forrás: KSH*

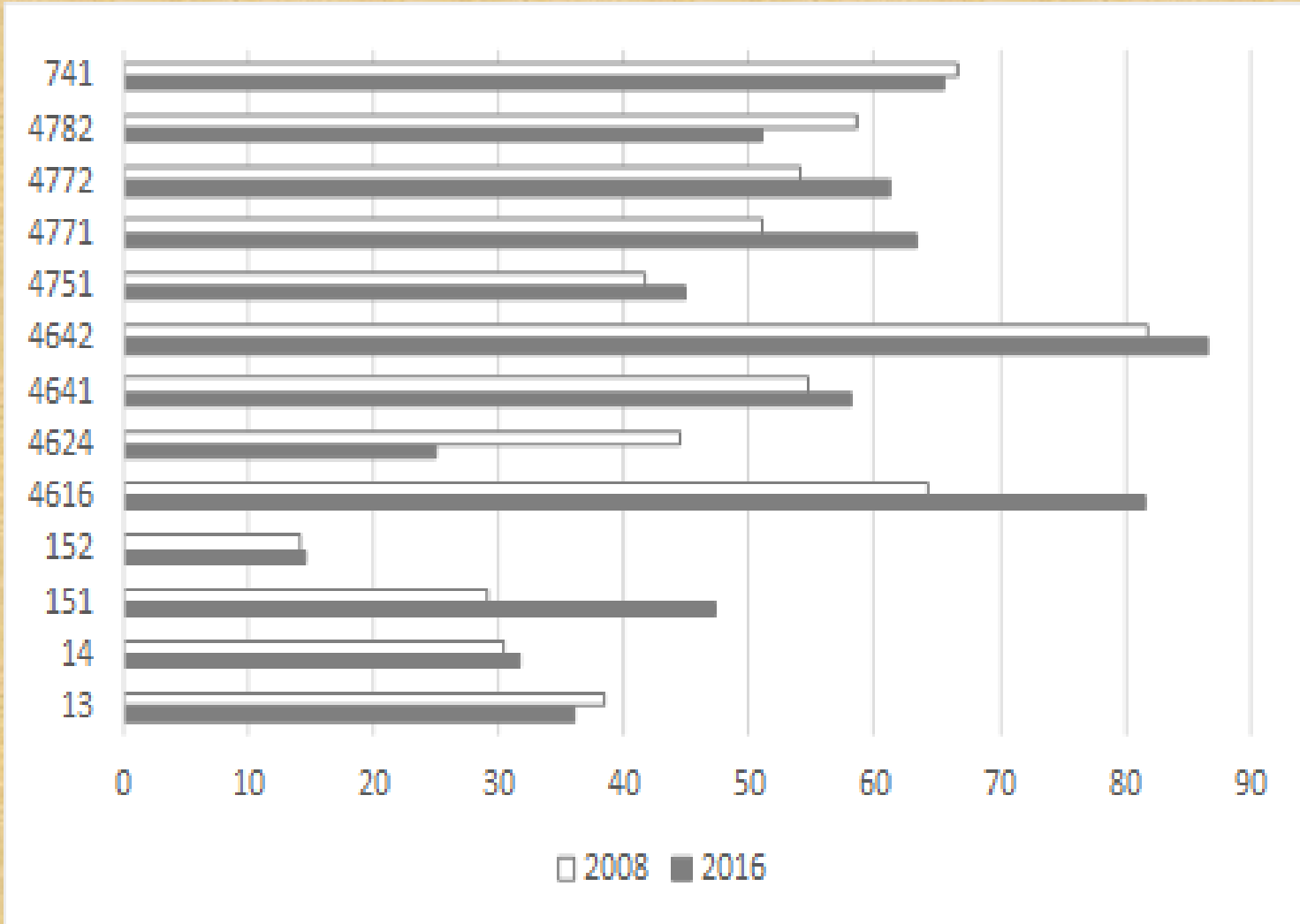
*Bőr- és cipőipari cégek
megoszlása (1998, 2013),
iparági koncentrációk
alapján kialakított
járáskategóriák szerint;
forrás: KSH*

	BP	Magas koncentráció	Közepes koncentráció	Alacsony koncentráció	Összesen
Mikro- és kisvállalkozások (1998)	26	43	21	10	100
Mikro- és kisvállalkozások (2013)	22	43	19	16	100
Közép- és nagyvállalatok (1998)	11	60	29	0	100
Közép- és nagyvállalatok (2013)	0	73	27	0	100
Összes vállalkozás (1998)	21	49	24	6	100
Összes vállalkozás (2013)	16	51	21	12	100

Csökkenő lokális súly, növekvő területi specializáció

	Méret - 2000	Fókusz	Specializáció	Méret - 2018	Fókusz	Specializáció
Budapest	0,79	2,22	0,47	0,27	0,77	0,58
Pest	0,14	2,03	0,43	0,04	0,39	0,29
Fejér	0,10	2,34	0,50	0,02	0,56	0,42
Komárom-Esztergom	0,05	1,90	0,40	0,02	0,74	0,56
Veszprém	0,13	4,04	0,86	0,03	0,97	0,73
Győr-Moson-Sopron	0,36	8,11	1,73	0,07	1,50	1,13
Vas	0,46	16,89	3,59	0,09	3,93	2,96
Zala	0,17	6,86	1,46	0,02	1,14	0,86
Baranya	0,23	7,04	1,50	0,04	1,61	1,22
Somogy	0,13	4,55	0,97	0,03	1,24	0,94
Tolna	0,25	12,91	2,75	0,07	4,68	3,52
Borsod-Abaúj-Zemplén	0,22	4,34	0,92	0,03	0,66	0,49
Heves	0,07	3,15	0,67	0,02	0,77	0,58
Nógrád	0,08	5,75	1,22	0,02	2,50	1,88
Hajdú-Bihar	0,36	8,18	1,74	0,05	1,17	0,88
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0,23	6,69	1,42	0,17	4,19	3,16
Jász-Nagykun-Szolnok	0,23	7,47	1,59	0,13	4,39	3,31
Bács-Kiskun	0,30	7,43	1,58	0,08	1,85	1,39
Békés	0,21	7,52	1,60	0,04	1,79	1,35
Csongrád	0,20	5,69	1,21	0,07	2,11	1,59

Termelés földrajza ≠ értéklánc földrajza

13: Textília gyártása;

14: Ruházati termék gyártása;

151: Bőr, szőrme kikészítése; táskafélék, szíjzat gyártása;

152: Lábbeligyártás;

4616: Textil, ruházat, lábbeli, bőráru ügynöki nagykereskedelme;

4624: Bőr nagykereskedelme;

4641: Textil-nagykereskedelem;

4642: Ruházat, lábbeli nagykereskedelme;

4751: Textil-kiskereskedelem;

4771: Ruházat kiskereskedelem;

4772: Lábbeli-, bőráru-kiskereskedelem;

4782: Textil, ruházat, lábbeli piaci kiskereskedelme;

741: Divat-, formatervezés.

Budapest és Pest megye részesedése a TCLF szektor különböző értéklánc-szegmenseiben működő, legalább 5 fős vállalkozások számából (2008, 2016, %); forrás: KSH adatai alapján

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

molnar.erno@science.unideb.hu